

Lahti

Toimenpiteitä segregaatian ehkäisyssä tutkimusten ja suurten kaupunkien kokemusten valossa

Aluepalvelutoimikunta 20.10.2025

Näkökulmia

Tutkimusta, artikkeleita ja kehittämisalustoja

[Valtakunnallinen alueiden eriytyminen : Artikkelikokoelma nykytilasta ja tulevaisuudesta](#) 2025 Valtioneuvosto

[Koulutuksellinen tasa-arvo, alueellinen ja sosiaalinen eriytyminen ja myönteisen erityiskohtelun mahdollisuudet](#) 2021 Valtioneuvosto

[Asunnottomuuden vastainen asumissosiaalityö SEGRA - tutkimushanke](#) 2021-2023 Tampereen yliopisto, Turun Yliopisto, Y-säätiö

[Smartland – Maankäyttöpoliittiset toimintatavat Smartland - tutkimushanke](#) 2019-2025 Aalto-yliopisto, Turun yliopisto, Helsingin yliopisto

[Rakennetun ympäristön avoin CoreLab yhteiskehittämisalusta](#) 2018 -> Tampereen Yliopisto

Valtakunnallinen alueiden eriytyminen (VN 2025)

Väestö- ja työpaikkakehitys keskittyy suurimmille kaupunkiseuduille ja erityisesti toiminnallisesti laajentuvalle Helsingin kaupunkiseudulle samalla, kun valtaosassa maata väestö vähenee ja ikääntyy voimakkaasti. Kehitys eriyttää alue- ja yhdyskuntarakennetta sekä asuntomarkkinoita. Kasvuseuduilla tarvitaan kasvun hallintaa ja väestötappioalueilla sopeutumista alhaisempaan kantokyykyyn.

Erityisesti väestöään menettävillä alueilla haasteena ovat asuntojen lisääntyvä ylitarjonta ja vajaakäyttö sekä alhaiset asuntojen hinnat. Matalien vakuusarvojen takia peruskorjauksiin on vaikea saada rahoitusta.

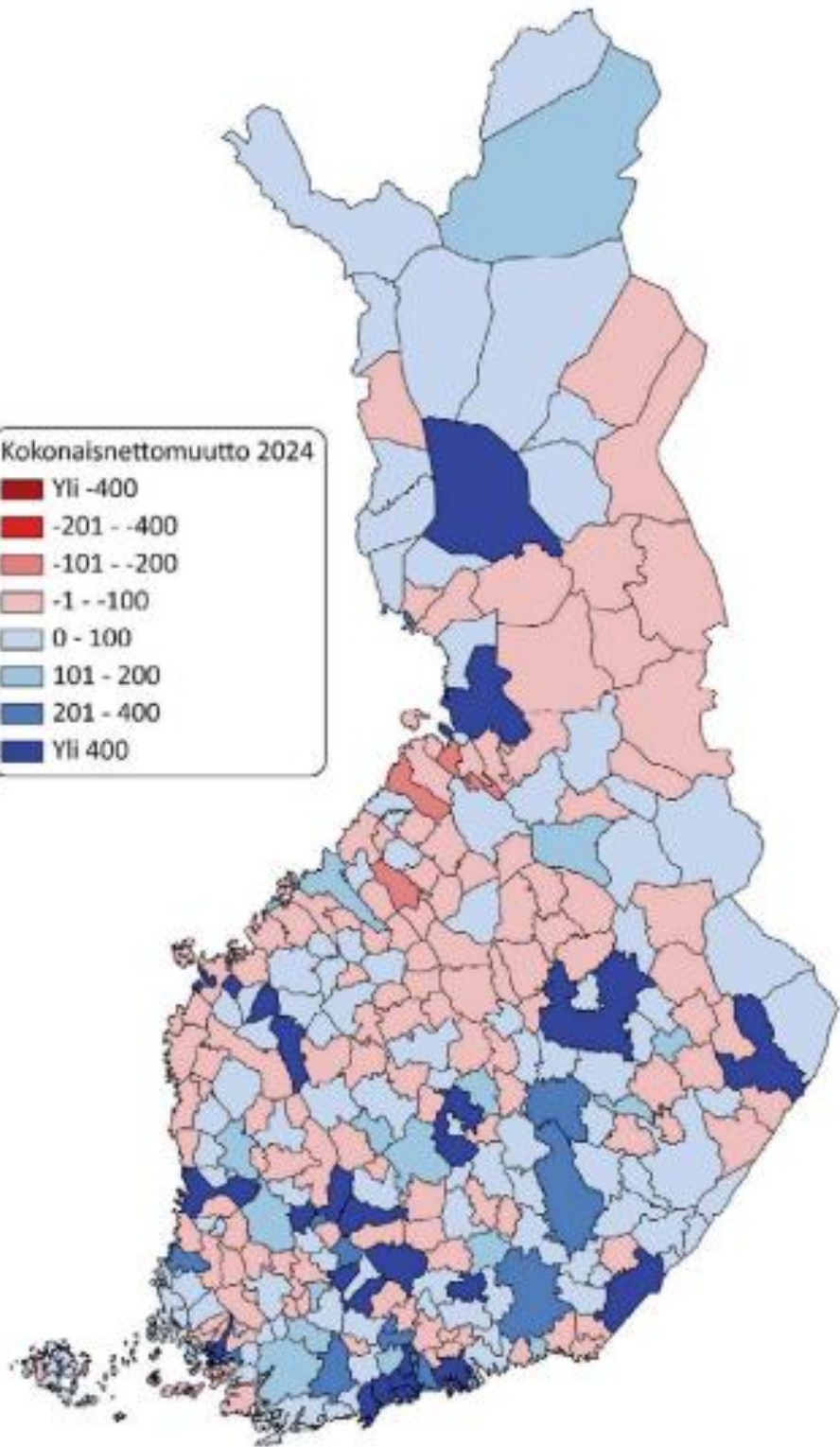
Alueiden eriytymisen ajureina on myös digitalisaatio, joka yhtäältä keskittää työpaikkoja suuriin keskuksiin ja toisaalta mahdollistaa etä- tai hybriditoimintojen kautta työnteon, yritystoiminnan sekä useat palvelut väestöään menettäville alueille.

MUUTTOVETOVOIMA

kunnittain kotimaasta ja ulkomailta vuonna 2024

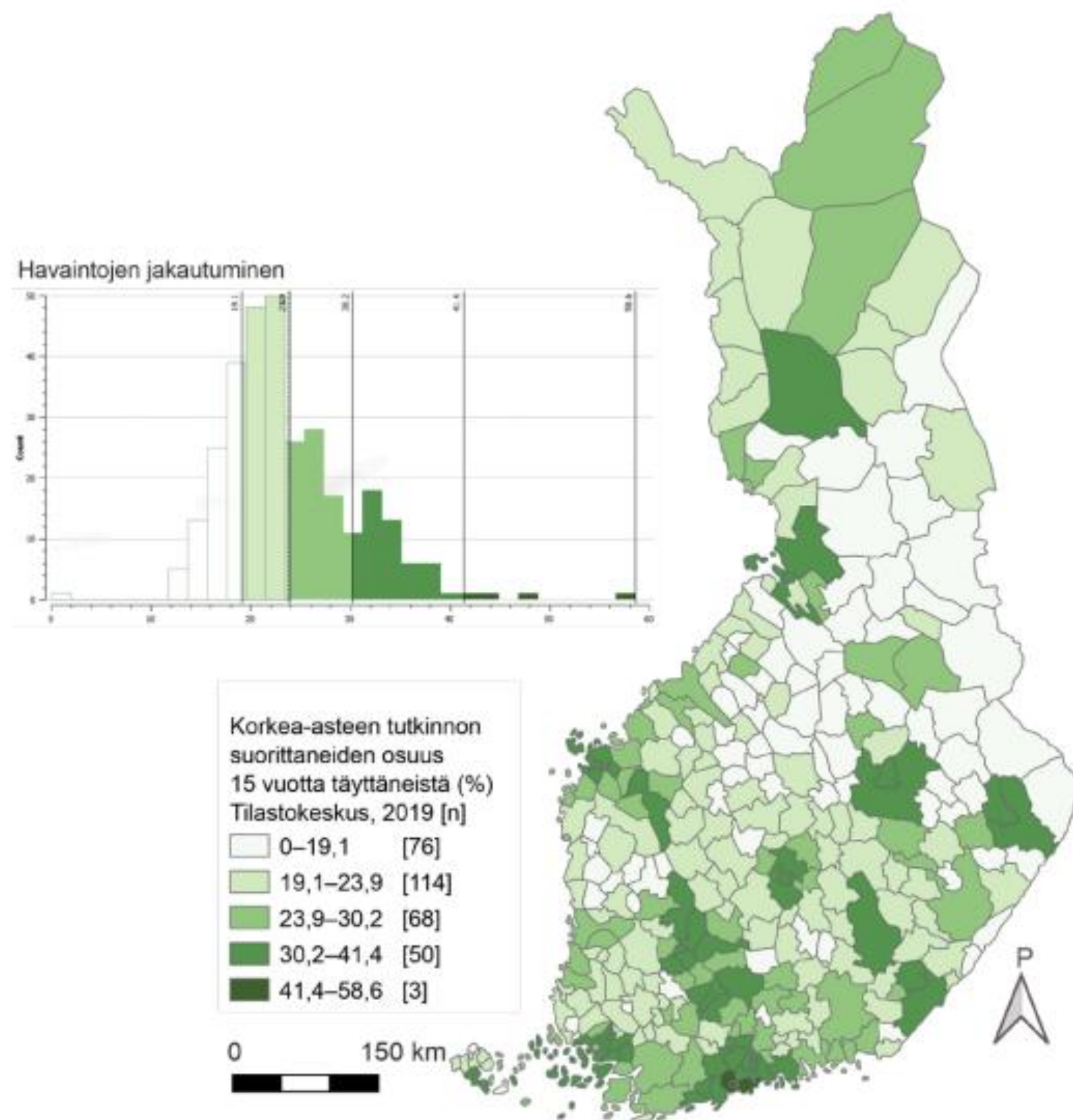
KUNTIEN VÄLINEN NETTOMUUTTO			NETTOMAAHANMUUTTO			KOKONAISNETTOMUUTTO		
SIJOITUS	KUNTA	KOTIMAASTA	SIJOITUS	KUNTA	ULKOMAILTA	SIJOITUS	KUNTA	KOTIMAA + ULKOMAAT
1.	Helsinki	3283	1.	Helsinki	6141	1.	Helsinki	9424
2.	Tampere	2711	2.	Vantaa	3734	2.	Espoo	5425
3.	Espoo	1887	3.	Espoo	3538	3.	Tampere	5371
4.	Turku	1611	4.	Turku	2893	4.	Turku	4504
5.	Tuusula	740	5.	Tampere	2660	5.	Vantaa	3316
6.	Nokia	483	6.	Vaasa	1662	6.	Kuopio	1726
7.	Kangasala	418	7.	Jyväskylä	1549	7.	Jyväskylä	1470
8.	Kuopio	386	8.	Lappeenranta	1420	8.	Vaasa	1468
9.	Pirkkala	202	9.	Lahti	1400	9.	Lahti	1279
10.	Sipoo	171	10.	Kuopio	1340	10.	Oulu	1233
11.	Lohja	151	11.	Oulu	1230	11.	Joensuu	958
12.	Kirkkonummi	129	12.	Joensuu	1203	12.	Tuusula	870
13.	Kaarina	124	13.	Hämeenlinna	740	13.	Lappeenranta	735
14.	Naantali	111	14.	Pori	635	14.	Pori	710
15.	Inari	77	15.	Rovaniemi	613	15.	Nokia	547
16.	Kerava	75	16.	Kouvola	597	16.	Porvoo	506
16.	Pori	75	17.	Seinäjoki	581	17.	Seinäjoki	487
18.	Raisio	67	18.	Kajaani	578	18.	Rovaniemi	465
19.	Jomala	65	19.	Mikkeli	529	19.	Kangasala	460
20.	Orivesi	58	20.	Salo	481	20.	Raisio	441
21.	Heinola	53	21.	Riihimäki	472	21.	Kirkkonummi	431
21.	Porvoo	53	22.	Rauma	468	22.	Hämeenlinna	423
23.	Muurame	50	23.	Järvenpää	467	23.	Rauma	371
24.	Hyvinkää	43	24.	Porvoo	453	24.	Hyvinkää	355
24.	Hämeenkyrö	43	25.	Pieksämäki	448	25.	Mikkeli	336

Lähde: Tilastokeskus, Kuntien ennakkotiedot-tietokanta (vuoden 2024 tiedot ennakkotietoja)
Kartta: Niklas Aro 2025, Graafit: Timo Aro 2025

Koulutuksellinen tasa-arvo, alueellinen ja sosiaalinen eriytyminen ja myönteisen erityiskohtelun mahdollisuudet (VN 2021)

Kuvio 1. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus Suomessa kunnittain. Kartta: Arttu Paarlahti

Selvityksessä tarkastellaan suomalaisen **peruskoulun ja varhaiskasvatuksen tasa-arvotilannetta** erityisesti sosiaalisten ja alueellisten jakojen tuottamien haasteiden näkökulmasta. Selvityksessä kartoitetaan myös **varhaiskasvatusyksiköiden ja peruskoulujen tukimahdollisuuksia**.

Yhteiskunnan lisääntynyt sosiaalinen ja alueellinen eriytyminen **haastaa perusopetus- ja varhaiskasvatusjärjestelmän sekä paikallisella että kansallisella tasolla**.

Perusopetuksen osalta erityisen huolestuttavana signaalina on ollut **osaamiserojen kasvu sekä oppilaiden että koulujen välillä**.

Alueellisen sosioekonomisen ja etnisen segregaation vaikutuksesta **koulutuksellinen huono-osaisuus alueellistuu** tavalla, joka heikentää maantieteellisesti ja sosiaalisesti syrjään jäävien peruskoulujen edellytyksiä saavuttaa hyviä oppimistuloksia.

Suuri osa erityisessä riskissä olevista kouluista **sijaitsee isojen kaupunkien huono-osaistuneissa naapurustoissa**.

Varhaiskasvatuksessa näkyy sama eriytymisen dynamiikka, joka heijastuu lasten tasa-arvon lähtökohtiin näiden siirtyessä perusopetukseen.

SEGRA tutkimushanke (TaY, TY, Y-säätiö 2023-2025)

Palvelupolkujen analysointi ja kehittäminen

- asunnottomuuteen johtavien asumispolkujen analysointi palvelujärjestelmän näkökulmasta.
- palvelupolun kohtien tunnistaminen, joissa asumissosiaalinen työ voi vaikuttaa ennaltaehkäisevästi.
- työntekijöiden rooli asukkaiden osallisuuden, oikeuksien ja toimijuuden tukemisessa

Asumissosiaalisen työn vahvistaminen muutostilanteissa

- paikallisyhteisöjen merkitys asukkaiden hyvinvoinnille ja kotoutumiselle uuteen ympäristöön
- yhteisöllisyyden tukeminen korostuu tilanteissa, joissa asukkaat joutuvat muuttamaan pois kodeistaan esimerkiksi purku- tai peruskorjausprosessien vuoksi.

SMARTLAND-tutkimushanke (AI, HY, TY 2025)

Kuntien roolin vahvistaminen

- kunnilla keskeinen rooli segregaatian ehkäisyssä kaavoituksen ja tonttipolitiikan kautta.
- tutkimuspohjaisia skenaarioita ja tietoa alueellisesta eriytymisestä päätöksenteossa.
- kunnat voivat hyödyntää yhteiskehittämisen menetelmiä kaupunkisuunnittelussa

Maankäyttöpolitiikan strateginen kehittäminen

- Segregaation tietopaketti ja kymmenen teesiä maankäyttöpolitiikan kehittämisen tueksi

Julkisten tukimuotojen monipuolistaminen

- sosiaalinen sekoittaminen keskeinen keino segregaatian torjumiseksi

JULKAISUJEN AIHEET

[Asumisen hinta](#)
[Digitaaliset kaupunkimallit](#)
[Kaupunki-ilmasto](#)
[Kaupungit muutoksen tekijöinä](#)
[Kaupunkilaisten hiilijalanjälki](#)
[Puurakentaminen](#)
[Tasa-arvoinen kaupunki](#)
[Täydennysrakentaminen](#)
[Raportit](#)
[Uutiskirjeet](#)
[Muut](#)
[Kaikki aiheet](#)

Rakennetun ympäristön avoin CoreLab yhteiskehittämisalusta (TaY)

Rakennustyyppien ja alueiden ikäluokitus segregaaation analysoinnin välineenä

- kaupunkisuunnittelussa tulisi huomioida rakennuskannan monipuolisuus ja eri aikakausien alueiden kehittämistarpeet.

Keskikorkeiden alueiden haavoittuvuus

- 1960–1990-luvuilla rakennetut keskikorkeat asuinalueet keräävät sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevia ja vieraskielisiä asukkaita.

Uusien alueiden eriytyminen

- 2000-luvun jälkeen rakennetut matalat asuinalueet houkuttelevat suurituloisia ja korkeakoulutettuja, mikä voi johtaa "eliittialueiden" syntyyn.

Tietopohjan vahvistaminen

- Tiedolla johtaminen: kaupunkien tulisi hyödyntää paikkatietoa ja tilastollista analyysiä segregaaation ehkäisyssä.

Poliittisten päätösten merkitys

- Tutkijat painottavat, että segregaaation torjunta riippuu poliittisista päätöksistä ja yhteiskunnallisesta tahdosta.

Yhteistyö ja monitieteinen lähestymistapa

- Segregaaation ehkäisy vaatii laaja-alaista yhteistyötä kaupunkisuunnittelun, sosiaalipolitiikan ja tutkimuksen välillä.

Kaupunkien toimenpiteitä

Helsinki

- [Segregaation ennalta ehkäiseminen ja lieventäminen Helsingin kaupungissa](#)
Muistioita 2023:1 Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitietopalvelut.

Vantaa

- [Segregaation ehkäisyn toimintaohjelma](#)
- [Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelma](#)

Tampere

- [Erialaisten alueiden Tampere - raportti Tampereen alueellisesta eriytymisestä_2023](#)
Tampereen kaupunki Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka Kestävä asuminen ja rakentaminen
- [Tampereen kaupunkiseudun alueellisen eriytymisen ja koulusegregaation ehkäisy -hanke_2023](#) Loppuraportti

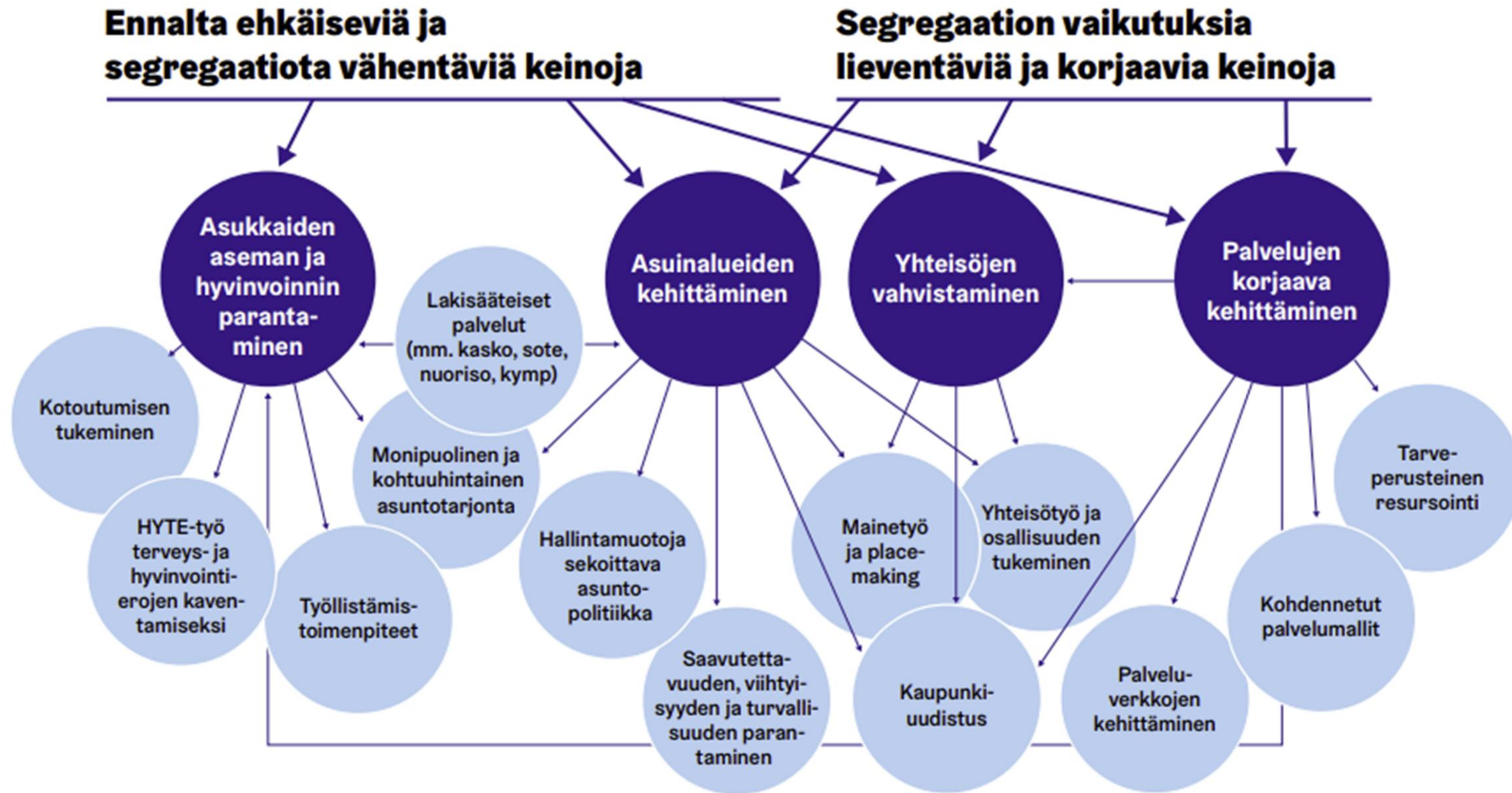
Turku

- [Koulusegregaation ja koulujen maineen vaikutukset Turun peruskouluihin](#)
Pro Gradu –tutkielma Turun yliopisto 2024 Sarapelto, Karoliina (2024-11-11)
- [Koulusegregaation vähentäminen Turussa - Erätauko-menetelmä mukana hankkeessa](#) Diablogi 30.10.2024 Erätaukosäätiö.

Lahti

- [Lahden kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2022-2025](#)

Segregaation ennalta ehkäisy

- Kaupungin harjoittama asuntopolitiikka sisältäen asuntojen hallinta- ja rahoitusmuotojen sekoittaminen, kaupunkikehittäminen ja aluerakentaminen
- Peruspalveluissa toteutettava työ hyvinvoinnin vahvistamiseksi ja hyvinvointierojen kaventamiseksi
- Asukasyhteisöjen vahvistamiseen ja hyviin väestösuhteeseen tähtäävät toimenpidekokonaisuudet
- Järjestöyhteistyön vahvistaminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kaupunkiyhteiset toimenpidekokonaisuudet

Segregaation vaikutusten lieventäminen

- Tarveperusteinen rahoitus palveluiden alueellisen kohdentamisen ja resurssoinnin välineenä
- Aluekehittäminen ja kaupunkiuudistuksen toimintamalli
- Palveluverkon kehittäminen
- Julkisen liikenteen suunnittelu ja alueiden saavutettavuuden parantaminen
- Alueellinen turvallisuustyö ja turvallisuuden tilannekuvan vahvistaminen
- Hanke- ja projektivetoinen kehittäminen

Sosiaalisesti kestävä Vantaa -strategiateeman suunnitelma eli Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelma koostuu neljästä kärkiteemasta:

1. Vaikuttavuutta tiedolla johtamisella

- Tietoallas - Yhdistetään aluetasoisia tietoa eri lähteistä ja kootaan se kaikille saavutettavaksi.
- Puhti-hanke yhdessä THL:n kanssa - selvitetään palvelujärjestelmän ulkopuolelta kertyvän tiedon hyödyntämismahdollisuuksia terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen johtamisessa.
- **Segregaatioverkosto** - Vantaan kaupungin henkilöstölle avoin verkosto kokoaa yhteen kaikki segregaatioteemoista kiinnostuneet työtehtävistä riippumatta.

2. Lapsikeskeinen investointistrategia

- Lapsiin kohdistuvat panostukset voivat lisätä merkittävästi heidän hyvinvointiaan ja pidemmällä aikavälillä vähentää kalliiden korjaavien palveluiden käyttöä. Pyrimme tähän muun muassa **nuorisotyön, Tempo-orkesteritoiminnan, kasvatus- ja lastenhoitoavun sekä koulutuksen avulla.**

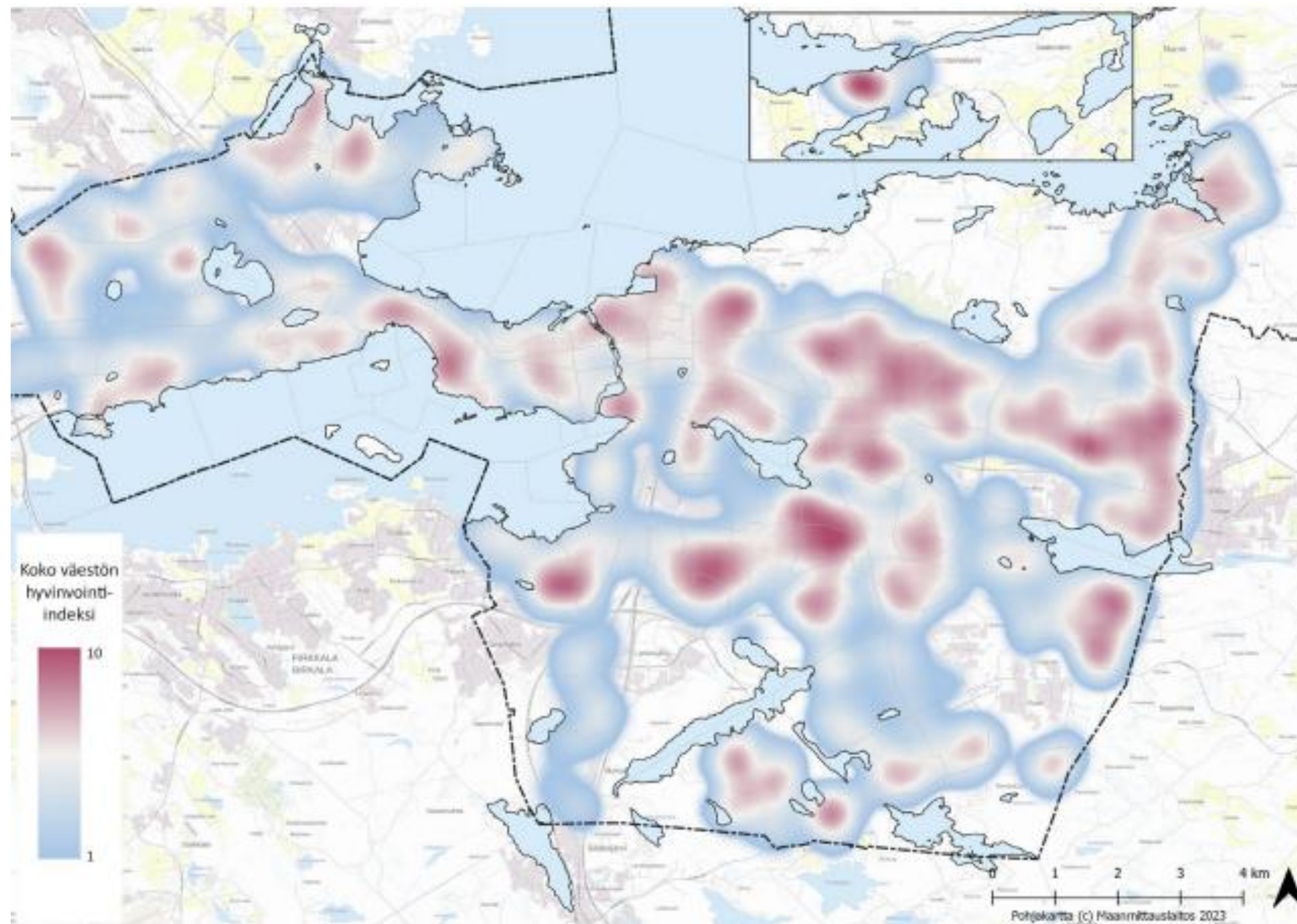
3. Hyvinvointia koulutuksesta, työllisyydestä sekä terveydestä

- Tuemme **maahan tulleita** sekä muita kaupunginosissa asuvia muun muassa panostamalla työllisyyttä edistävään **suomen kielen opetukseen** ja aikuisopiston maahanmuuttajille suunnattuun tukeen sekä edistämällä erityisesti **maahanmuuttajaäitien kouluttautumista ja työllistymistä.**
- Kaupunginosiin perustetaan vertaisohjaamiseen pohjautuvia **lähiliikuntaryhmiä** sekä ohjattuja **koululaisurheilujoukkueita**, mitkä edistävät, terveydellisten elintapojen ohella, asukkaiden yhteisöllisyyttä ja vahvistavat koulujen ja kaupunginosien yhteenkuuluvuutta.

4. Kukoistavat kaupunkikeskukset

- Monissa Vantaan lähiöissä on potentiaalia nousta eläviksi, moninaisiksi sekä yhteisöllisiksi paikoiksi, joissa olisi runsaasti **asukaslähtöistä toimintaa tapahtuma- ja kulttuurituotannosta lähiliikuntaan**. Kaupunginosien suunnan kääntäminen tätä kohti vaatii kuitenkin erityisesti **alueelle jalkautumista, vuorovaikutusta, alueen toimijoiden tuomista yhteen**, tiiviimpää **yhteistyötä eri toimijoiden välillä** sekä yhteisöllisyyden rakentamiseen vaadittavia resursseja.
- Tavoitteena on kehittää suuralueita ja kaupunginosia **yhteisökehittäjämallilla**, jossa pääideana on alueen asukkaiden ja yhteisöjen **voimaannuttaminen** ja yhteen tuominen. Lisäksi **turvallisuuteen, päihteiden käyttöön** ja levottomuuteen tullaan kiinnittämään huomiota muun muassa Nordic Safe Cities -yhteistyön sekä kohdistetun toimintarahan avulla.
- Vantaan **aluekeskustat** ovat usein vaa'an kieliasemassa, kun tarkastellaan alueiden kehittymismahdollisuuksia. Tähän kiinnitetään huomiota muun muassa **keskustojen kehittämissuunnitelmilla** ja suuralueiden **viestintäbrändeillä** sekä kaupunkiympäristön toimialalle perustetulla **segregaatiotyöryhmällä**, joka muun muassa seuraa merkittävien hankkeiden etenemistä. Monipuolista ja sosiaalisesti kestävää kaupunkia rakennetaan myös maa- ja asuntopolitiikalla.
- Toivomme, että muodostettavat **taloyhtiöklubit** toimisivat alustana taloyhtiöiden yhteiskehittämiselle (putkiremonteista energiaremontteihin ja urbaanin ruoan tuotantoon). Lisäksi taloyhtiöklubit, yhdessä yhteisökehittäjämallin kanssa, voivat mahdollistaa paremmat edellytykset naapuruston osallistamiselle, turvallisemman ympäristön luomiselle, yhteisöllisyyden vahvistamiselle sekä paremmalle aluekehittämiselle.

Tampere

Kartta 3: Sosioekonomisen hyvinvoinnin tasot Tampereen asuinalueilla vuonna 2020. Kartassa yhdistyvät lähekkäin sijaitsevien tilastollisten tarkastelupisteiden tiedot. Koska kartta yleistää yksityiskohtaisempaa tietoa, kartassa korostuvat laajemmat maantieteelliset alueet.

Opinpolkuindeksin ensimmäinen versio antaa kaupunkiseudun kunnille kuvan nykytilanteesta.

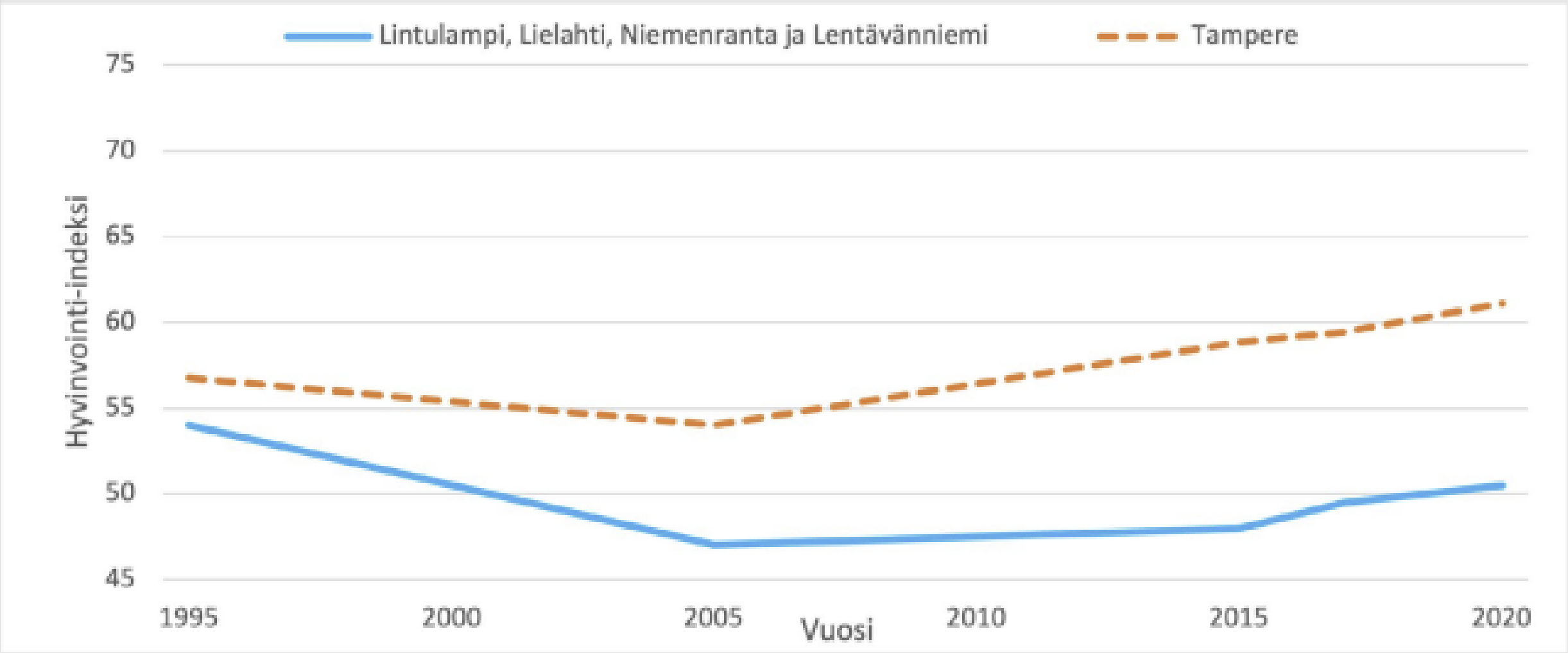
Tampereen kaupunkiseudulla esiintyy jonkin asteista alueellista eriytymistä, joka näkyy alueiden peruskouluissa.

Kaupunkiseudun koulut ovat monella mittarilla lähellä kansallisia keskiarvoja, mutta vaihtelua esiintyy alueellisesti.

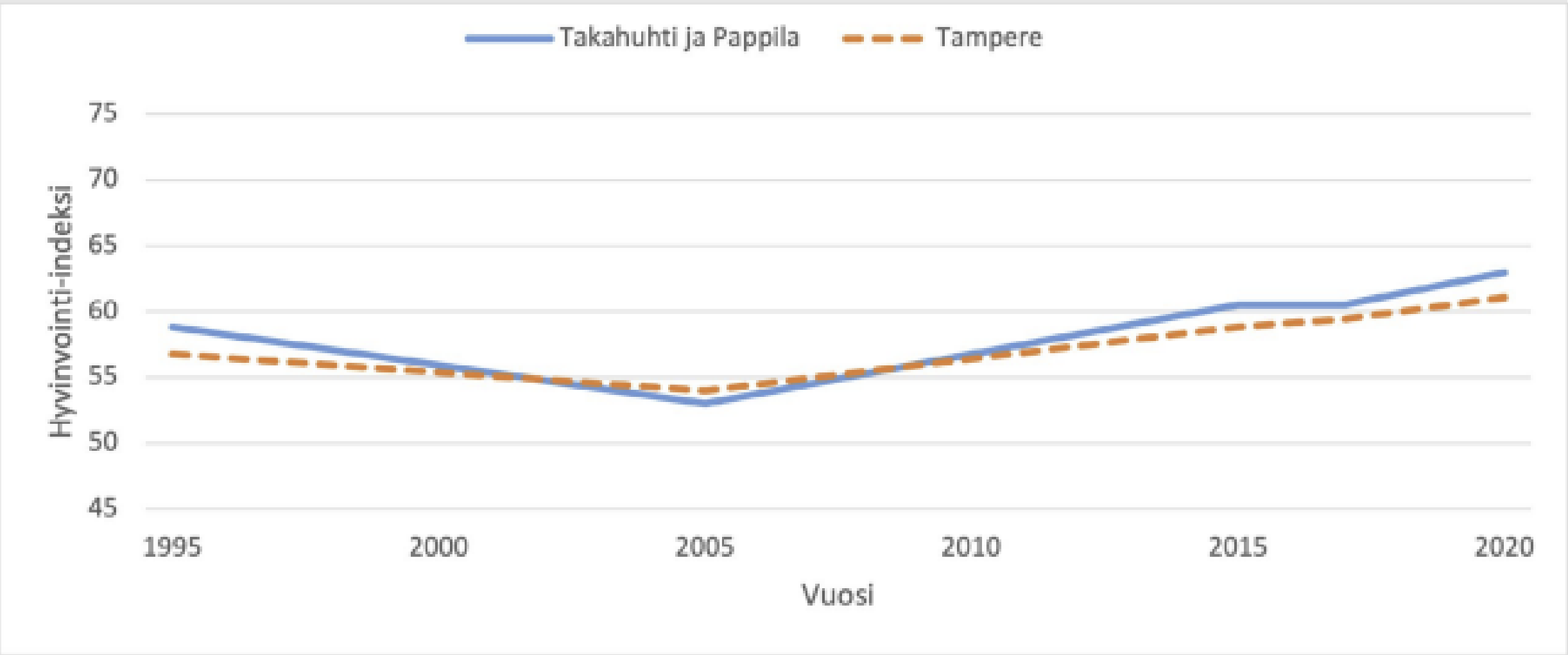
Alueellinen eriytymisen ja koulusegregaation ehkäisy vaatii laajaalaista hallinnonalojen välistä yhteistyötä sekä pitkäaikaista seurantaa.

Toimenpide-ehdotusten keskiössä ovat toimet perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen puolella tehtäviin toimenpiteisiin.

Lisäksi tarvitsemme lisää tietoa alueelliseen eriytymiseen ja koulusegregaatioon vaikuttavista tekijöistä

Kuva 5: Lintulammin, Lielahden, Lentävänniemen ja Niemenrannan sosioekonominen hyvinvointi on ollut matalampi kuin Tampereella keskimäärin. (Lähde: Tilastokeskus, Digi- ja väestötietovirasto)

Kuva 6: Takahuhdin ja Pappilan sosioekonominen hyvinvointi on ollut pitkään melko lähellä koko Tampereen sosioekonomisen hyvinvoinnin keskiarvoa. (Lähde: Tilastokeskus, Digi- ja väestötietovirasto)

INFO

Tampereen asuinalueiden tilastollisesta sosioekonomisesta hyvinvoinnista kertovat muuttujat ovat korkeakoulutettujen osuus, työttömien osuus ja asukkaiden mediaanitulot. Mediaanitulolla tarkoitetaan suuruusjärjestykseen asetettujen tulojen keskimmäistä arvoa eli tulojakauman ”tyypillistä” arvoa. Näiden muuttujien perusteella on laskettu hyvinvointi-indeksi, joka saa arvoja välillä 0–100. Mitä suurempi indeksin arvo on, sitä parempi on alueen hyvinvointi edellä mainituilla muuttujilla mitattuna. Hyvinvointi-indeksin kaikki arvot on jaettu kymmeneen yhtä paljon tapauksia sisältävään osaan eli desiiliin, joista desiili 10 on hyvinvoinnin korkein taso ja desiili 1 vastaavasti matalin taso. Jatkossa hyvinvointi-indeksiin viitataan sosioekonomisen hyvinvoinnin käsitteellä ja hyvinvointi-indeksin desiileistä käytetään käsitettä sosioekonomisen hyvinvoinnin tasot.

Teema	Tampereen kaupungin toimenpiteet asuinalueiden eriytymisen tasoittamiseksi
Kaupunkisuunnittelu ja infrastruktuuri	- Raitiotien rakentaminen: saavutettavuuden parantaminen Hervannassa, Lentävänniemessä ja Linnainmaalla - Tesoman kehittäminen: liike- ja palvelutiloja, yhtenäiskoulu, asuintaloja ja lähijuna-asema - Lielahden aluekehitys: tehdasalueen muutos monipuoliseksi asumisen ja palvelujen alueeksi - Peltolammin kaavoitus: hyvinvointikeskus, liiketilaa, uusia asuintaloja ja palveluja nuorille ja ikääntyneille - Kaukajärven koulun ympäristön kehittäminen: laajennusosa, päiväkoti, kirjasto ja nuorisotiloja
Asuntopolitiikka	- Tontinluovutusstrategia: asumisen hallintamuotojen sekoittaminen ARA-vuokra-asuntokeskittymien estämiseksi - Täydennysrakentaminen: kohdennettu alueiden erityispiirteiden mukaan - Asuntokannan monipuolistaminen: talotyyppien ja asuntojakauman sekoittaminen
Sosiaalinen kehittäminen ja yhteisöllisyys	- Lähiöohjelmat: Peltolammi–Multisilta (2020–2022), Hervanta (2009–2011), Tesoma (2013–2018), Kaukajärvi–Annala (2023–2025) - Multisillanpuiston kunnostus: leikkipaikka ja pelikenttä asukkaiden toiveiden mukaan - Kaupunginosakehittämisen opas (2022): hyödynnetään uusissa kehityshankkeissa
Lasten ja nuorten hyvinvointi	- Tampere Junior -kehitysohjelma (2020–2023): hyvinvointierojen kaventaminen - Puistoruokailutapahtumat: maksuton lämmin ateria ja ohjattua toimintaa kesäisin eri alueilla
Hyvinvointijohtaminen ja strateginen kehitys	- Hyvinvointijohtajan nimitys (2023): vahvistaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä - Hyvinvoinnin kehitysohjelma (2024): keskittyy tamperelaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen - Uusi työryhmä (2023): pitkäkestoinen toimintamalli eriytymisen ehkäisemiseksi
Koulutus ja palvelut	- Painotusluokkien sijoittaminen eri puolille kaupunkia: koulutuksellisten mahdollisuuksien tasapainottaminen - Työllisyyspalvelut (2021–): tukevat heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä

Koulusegregaation vähentäminen Turussa – Erätauko-menetelmä mukana hankkeessa

Oppilasaineksen sekoittaminen oppilaaksiottoalueilla näyttäytyy tärkeänä keinona koulusegregaation vähentämisessä.

Oppilaaksiottoalueiden rajojen muuttaminen voi mahdollistaa oppilaiden tulemisen erilaisista sosiaalisista ja kulttuurisista taustoista, mikä voi rikastuttaa koulun oppilaspohjaa.

Koulumatkojen pituus on merkittävä tekijä perheiden kouluvalinnoissa ja muuttopäätöksissä. Oppilaaksiottoalueita muokattaessa on löydettävä tasapaino rajoittavan ja vapaan valinnan suhteen.

Koulusegregaation hillitsemiseksi tarvitaan lähestymistapaa, joka huomioi niin alueelliset kuin koulukohtaiset tekijät. Koulusegregaatio on monimutkainen ilmiö, jonka ratkaiseminen edellyttää eri toimialojen tiivistä yhteistyötä.

Turun kontekstissa tarvitaan lisää tutkimusta, jotta saadaan syvällisempää ymmärrystä siitä, miten koulusegregaatio vaikuttaa erityisesti Turun kouluihin

Johtopäätöksiä

1. Segregaation ehkäisy vaatii monialaista ja pitkäjänteistä yhteistyötä

Alueellisen ja sosiaalisen eriytymisen ehkäisy ei onnistu yksittäisillä toimenpiteillä, vaan vaatii laajaa yhteistyötä eri hallinnonalojen, tutkimuksen, kaupunkien ja yhteisöjen välillä. Ratkaisut syntyvät yhdistämällä asumisen, koulutuksen, maankäytön, sosiaalipalvelujen ja yhteisöllisyyden kehittämistä.

2. Eriytymisen juurisyyt liittyvät väestökehitykseen, talouteen ja koulutukseen

Väestö ja työpaikat keskittyvät suuriin kaupunkiseutuihin, kun muualla väestö vähenee ja ikääntyy. Tämä johtaa asuntojen ylitarjontaan, mataliin hintoihin ja vaikeuksiin ylläpitää palveluja. Koulutuksellinen ja sosiaalinen eriytyminen näkyy erityisesti suurten kaupunkien naapurustoissa,

3. Kaupunkien ratkaisut ovat monipuolisia ja paikallisesti räätälöityjä

Kaupungit ovat kehittäneet omia ohjelmiaan, joissa yhdistyvät mm. asuntopolitiikka, koulutuksen tasa-arvo, yhteisöllisyyden vahvistaminen ja palvelujen kohdentaminen.

4. Yhteisöllisyys ja osallisuus ovat keskeisiä segregaation ehkäisyssä

Asumissosiaalityö, yhteisökehittämällit ja asukkaiden osallistaminen muutostilanteissa tukevat hyvinvointia ja ehkäisevät eriytymistä.

5. Tarvitaan jatkuvaa seuranta ja tietopohjaista kehittämistä

Tiedolla johtaminen mahdollistaa toimenpiteiden kohdistamisen ja vaikuttavuuden arvioinnin. Tutkimus ja kehittämisalustat tukevat innovaatioita ja uusien ratkaisujen syntymistä.